

СЕКЦІЯ 5. СУЧАСНІ ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ОСВІТИ НАУКОВОГО СПРЯМУВАННЯ

*Ольга МЕХЕД,
доктор педагогічних наук, професор кафедри біології
Національного університету „Чернігівський колегіум”
імені Т. Г. Шевченка,
м. Чернігів,
Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ НА МАГІСТЕРСЬКИХ ПРОГРАМАХ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗВО В СВІТЛІ СУЧАСНИХ ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ОСВІТИ НАУКОВОГО СПРЯМУВАННЯ

Сучасна педагогічна освіта переживає трансформацію, що зумовлена впровадженням інноваційних технологій, розширенням дослідницької діяльності та інтеграцією міждисциплінарних підходів. Однією з ключових складових цієї трансформації є розвиток магістерських програм, які готують висококваліфікованих спеціалістів у сфері середньої освіти, зокрема за спеціальністю «Біологія та здоров'я людини».

Наукова освіта все більше орієнтується на концепцію STEM, що поєднує природничі науки, технології, інженерію та математику. Цей підхід сприяє формуванню у студентів критичного мислення, експериментальних навичок та вміння працювати з сучасними технологіями [1, с. 6]. Водночас цифровізація навчання відкриває нові можливості для застосування інтерактивних методик та інструментів [5, с. 188].

Особливо важливою є підготовка майбутніх учителів біології, оскільки ця спеціальність вимагає не лише глибоких теоретичних знань, а й практичних навичок у проведенні лабораторних та польових досліджень. Новітні підходи до викладання мають забезпечувати студентів можливістю застосовувати знання на

практиці, розвивати дослідницькі компетентності та готувати їх до викладання в умовах Нової української школи [9, с. 221].

Зважаючи на ці аспекти, важливим є аналіз сучасних методик викладання у магістратурі педагогічних ЗВО та визначення перспективних напрямів удосконалення навчального процесу.

Аналіз наукових джерел свідчить, що концепція наукової освіти активно розвивається. Так, Бабійчук С. наголошує на ролі інтеграції наукових досліджень у підготовку майбутніх педагогів та їхньої участі у науковій діяльності [1, с. 8].

Питання використання STEM-технологій у навчанні висвітлено у працях Богдан Т.М. та Коваль В.О., які розглядають вплив інтеграції науки та технологій на мотивацію студентів [2, с. 92]. У свою чергу, Кузьменко О. аналізує специфіку впровадження STEM у викладання природничих дисциплін [5, с. 189]. Методичні аспекти підготовки майбутніх учителів біології розглядаються у працях Тюпіної Н.В. та Мехед О.Б., які акцентують увагу на важливості експериментальної діяльності студентів у контексті реформування освіти [9, с. 225]. Психологічні аспекти підготовки педагогів, зокрема розвиток лідерських якостей та мотивації до професійного зростання, розглядаються у працях Кричевського Р.Л. [3, с. 45; 4, с. 97]. Таким чином, наукові дослідження підтверджують необхідність оновлення методик викладання у магістерських програмах з урахуванням новітніх освітніх технологій та психологічних особливостей формування майбутніх педагогів.

Викладання у магістерських програмах педагогічних ЗВО за спеціальністю «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)» повинно поєднувати фундаментальні знання з біології, практичну підготовку та педагогічну майстерність. Одним із ключових аспектів є впровадження STEM-методик, що дозволяє студентам ефективніше засвоювати навчальний матеріал і застосовувати його на практиці [2, с. 91].

Експериментальна діяльність є невід'ємною складовою підготовки майбутніх учителів біології. Лабораторні дослідження, проєктна робота та

використання сучасних методів дослідження сприяють розвитку аналітичних здібностей студентів і формуванню наукового світогляду [9, с. 226].

Цифровізація освіти відкриває нові можливості для навчання. Використання віртуальних лабораторій, інтерактивних платформ та онлайн-курсів дозволяє студентам здобувати знання у зручному форматі та отримувати доступ до найновіших наукових публікацій [7, с. 659].

Сучасна педагогічна освіта передбачає формування у студентів не лише предметних, а й лідерських компетенцій. Це необхідно для того, щоб майбутні вчителі могли ефективно працювати в умовах реформованої шкільної освіти та мотивувати учнів до навчання [6, с. 88]. Важливим є також розвиток дослідницьких навичок студентів, які дозволяють їм бути не лише викладачами, а й активними учасниками наукових досліджень, що сприяє підвищенню рівня їхньої кваліфікації та професійного зростання [8, с. 41].

Аналіз сучасних підходів до викладання у магістерських програмах педагогічних ЗВО свідчить про необхідність оновлення навчальних методик з урахуванням новітніх тенденцій у науковій освіті. Використання STEM-методик, цифрових технологій та експериментальної діяльності сприяє формуванню компетентних і конкурентоспроможних фахівців [2, с. 93]. Значну увагу слід приділяти розвитку дослідницьких навичок студентів, що дозволяє їм ефективно адаптуватися до викликів сучасної науки та освіти [9, с. 227].

Розвиток лідерських якостей та мотивації до професійного зростання також є важливими складовими підготовки майбутніх учителів біології [3, с. 48].

Науковий світогляд є фундаментальною складовою особистісного та професійного розвитку здобувачів освіти, оскільки визначає їхню здатність до критичного мислення, аналізу інформації та обґрунтованого прийняття рішень [1, с. 7]. Він ґрунтується на розумінні законів природи, механізмів наукових досліджень та взаємозв'язків між різними галузями знань [2, с. 91]. В умовах сучасного інформаційного середовища важливо формувати у студентів навички перевірки достовірності даних та здатність розрізняти науково обґрунтовані факти від суб'єктивних суджень [5, с. 189]. Науковий світогляд сприяє розвитку

інтелектуальної допитливості та прагнення до пошуку нових знань, що є важливим для самореалізації та кар'єрного зростання [8, с. 40]. Особливого значення набуває формування наукового світогляду у майбутніх педагогів, які передаватимуть ці навички своїм учням та сприятимуть розвитку їхнього критичного мислення [9, с. 224]. Впровадження експериментальних методик у навчальний процес є ефективним інструментом розвитку наукового світогляду та сприяє активному залученню студентів до науково-дослідницької діяльності [7, с. 659]. Отже, сучасна освіта має бути спрямована на розвиток наукового мислення, що дозволить здобувачам освіти адаптуватися до швидких змін у суспільстві та науці.

Інклюзивна освіта спрямована на забезпечення рівного доступу до навчання всіх здобувачів освіти незалежно від їхніх фізичних, когнітивних чи соціальних особливостей [6, с. 85]. Сучасні педагогічні технології інклюзивної освіти передбачають створення адаптивного навчального середовища, використання диференційованого підходу та впровадження спеціальних методик викладання [10, с. 152]. Одним із ключових аспектів інклюзії є застосування інформаційно-комунікаційних технологій, які сприяють персоналізації навчання та розширенню можливостей для студентів з особливими освітніми потребами [7, с. 662]. Використання мультимедійних ресурсів, інтерактивних платформ та дистанційного навчання дозволяє забезпечити комфортні умови для засвоєння матеріалу студентами з різними типами сприйняття інформації [11, с. 452]. Важливим інструментом є кооперативне навчання, що сприяє розвитку соціальних навичок, взаємодопомоги та взаєморозуміння у студентському колективі [12, с. 1075]. Також ефективними є методики проєктного навчання, які дають можливість студентам працювати у змішаних групах та розвивати свої сильні сторони [3, с. 50]. Окрім цього, значна увага приділяється психологічній підтримці студентів, що передбачає роботу з педагогами, тьюторами та психологами для створення безпечного навчального середовища [4, с. 98]. Таким чином, педагогічні технології інклюзивної освіти є важливим інструментом для

формування толерантного, відкритого суспільства, у якому кожен здобувач освіти має рівні можливості для навчання та самореалізації.

Отже, удосконалення методик викладання, впровадження інтерактивних технологій та розвиток дослідницької діяльності є необхідними умовами для підготовки педагогічних кадрів нового покоління. Це забезпечить ефективну інтеграцію випускників магістерських програм у сучасне освітнє середовище та сприятиме підвищенню якості навчального процесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабійчук С. Наукова освіта як педагогічний концепт. Проблеми підготовки сучасного вчителя. Збірник наукових праць, 2020. Вип. 2(22), с. 6-11.
2. Богдан Т.М. Коваль В.О. Використання елементів STEM-освіти для формування позитивної мотивації учнів. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогіка. Випуск 29. Кам'янець-Подільський, 2023. С. 90-94
3. Кричевський Р. Л. Динаміка групового лідерства. Питання психології. 2020. № 2. С. 42-52.
4. Кричевський Р. Л. Мотивація групової приналежності і механізм висунення в позицію лідера. Нові дослідження в психології. 2019. №1 (20). С. 95-101.
5. Кузьменко О. Сутність та напрямки STEM-освіти. Наукові записки, випуск 9, Сер. «Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. Час. КДПУ, 2017. С. 188–190.
6. Менегетті А. Психологія лідера. Київ : Генеза, 2001. 202 с.
7. Мехед О. Б., Мехед Д. Б. Використання технологій stem/steam-освіти з метою популяризації наукової діяльності серед здобувачів освіти. Інноваційні практики наукової освіти : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 15–19 грудня 2022 року). Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2022. С. 658-664
8. Носко М., Мехед О. Науково-дослідницька робота студентів як складова частина підготовки до соціально-педагогічної діяльності. Наука і освіта. 2022. №2. 39-43. DOI:<https://doi.org/10.24195/2414-4665-2022-2-6>
9. Тюпіна Н. В., Мехед О. Б. Особливості проведення шкільного експерименту з біології в контексті НУШ. Електронний збірник наукових праць ЗОППО. № 3(58). 2024. С. 221-228

10. Chystiakova, I.A., Ivanii, O.M., Mekhed, O.B., Nosko, Y.M., Khrapatyi, S. PhD Training Under Martial Law in Ukraine Journal of Higher Education Theory and Practicethis link is disabled, 2022, 22(15), pp. 151–163

11. Griban G., Mekhed O., Semeniv B., Khurtenko O., Koval V, Khliebnikova T., Skyrda T. Technology of increasing physical activity of university students. Acta Balneologica, 2022. 5(171), 451-456. doi: 10.36740/ABAL202205113.

12. Griban, G., Myroshnychenko, M., Tkachenko, P., Krasnov, V., Karpiuk, R., Mekhed, O., Shyyan, V. Psychological and pedagogical determinants of the students' healthy lifestyle formation by means of health and fitness activities. Wiadomości Lekarskie, 2021. 74 (5),1074-1078. doi: 10.36740/WLek202105105.

Тетяна КУЛІКОВА,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри фізичного виховання та здоров'я людини
Комунального закладу вищої освіти
„Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія”
Полтавської обласної ради,
м Кременчук,
Україна
Єгор СЬОХ,
здобувач базової середньої освіти
Наукового ліцею „Політ”
Комунального закладу вищої освіти
„Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія”
Полтавської обласної ради,
м Кременчук,
Україна

РЕПРЕСІЇ ПРОТИ КРИМСЬКИХ ТАТАР

В ОКУПОВАНОМУ КРИМУ:

СИСТЕМНЕ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ТА МІЖНАРОДНИЙ РЕЗОНАНС

З моменту окупації Криму Російською Федерацією у 2014 році політичні репресії стали одним із головних інструментів контролю над населенням півострова. Особливо жорстокому переслідуванню піддалися кримські татари – корінний народ Криму, який відкрито виступив проти незаконної анексії.